

УКРАЇНА

(19) UA (11) 40839 (13) A

(51) 7 A61B5/16, G09B1/00,
G09B5/00

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ

ОПИС

ДО ДЕКЛАРАЦІЙНОГО ПАТЕНТУ НА ВІНАХІД

видається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ ВИЗНАЧЕННЯ СТУПЕНЯ СПРИЙНЯТТЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ У ОСІБ ЧОЛОВІЧОЇ СТАТІ ШЛЯХОМ ПСИХОХАРАКТЕРОЛОГІЧНОГО ТЕСТУВАННЯ

(21) 2000074248

(22) 17.07.2000

(24) 15.08.2001

(46) 15.08.2001, Бюл. № 7, 2001 р.

(72) Колесник Павло Олегович, Цяпець Сергій Васильович, Колесник Наталія Олександрівна, Короткова Валентина Володимирівна, Чопей Іван Васильович, Фекета Володимир Петрович, Лазорик Михайло Іванович, Кузьмик Володимир Миколайович

(73) УЖГОРОДСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(57) Спосіб визначення ступеня сприйняття психологічного впливу у осіб чоловічої статі шляхом психохарактерологічного тестування, що включає проведення досліджень на основі методики різнобічного дослідження особистості MMPI /Minnesota Multiphase Psychological Inventory/, який **відрізняється** тим, що тестування обстежуваних осіб проводять за питаннями та твердженнями модифікованих шкал, які відповідно називають

шкалою №1 з 31 питанням та твердженням, шкалою №2 з 39 питаннями та твердженнями, шкалою №3 з 78 питаннями та твердженнями, при цьому за шкалою №1 від 1 по 20 питання включно враховуються негативні відповіді "Невірно", а з 21 по 31 питання включно враховуються позитивні відповіді "Вірно", при оцінці шкали №2 враховуються лише позитивні відповіді "Вірно" на всі 39 питань та при оцінці шкали №3 з 1 по 18 питання включно враховуються негативні відповіді "Невірно", а з 19 по 78 питання включно враховуються позитивні відповіді "Вірно", після чого за даними тестування визначають ступінь сприйняття психологічного впливу як високий, якщо значення, отримані за шкалою №1, входять у межі від 5 до 11, за шкалою №2 – у межі від 8 до 22 та за шкалою №3 – у межі від 13 до 27, як середній ступінь, якщо значення входять у зазначені вище межі лише по двох шкалах, і як низький ступінь сприйняття психологічного впливу, якщо значення тестування входять у зазначені вище межі лише по одній з перерахованих шкал.

Винахід відноситься до медицини, зокрема до психології, і може бути використаний для діагностики ступеню сприйняття психологічного впливу у осіб чоловічої статі.

Відомі способи визначення ступеню сприйняття психологічного впливу шляхом проведення вербальних та невербальних проб, наприклад, прийом Брейда: зосередження взору на блискучому предметі, що призводить до втоми зорового аналізатора і встановлення рапорту у осіб з високим ступенем сприйняття психологічного впливу [1], прийом Куе і Бодуена проби на падіння взад-вперед при зміненому центрі тяжіння тіла [1], прийом Каткова сходження і розходження рук пацієнта в лежачому положенні [1], прийом Рожнова перевірка за допомогою органу нюху [1].

Недоліками відомих способів є необхідність проведення тривалого індивідуального обстеження кожного пацієнта досвідченим гіпнотизером. Крім того, навіть при наявності високого ступеню сприйняття психологічного впливу одна або де-

кілька вказаних проб з різних причин можуть не спрацювати.

Найближчим до запропонованого є спосіб Фарія, який характеризується перевіркою ступеню сприйняття психологічного впливу за допомогою "злипання" рук, стиснення рук "в замок" шляхом надання вербальних команд та установок гіпнотизером після встановлення рапорту [2].

Недоліком прототипу є обов'язкова наявність гіпнотизера, тривалість обстеження, необхідність досягнення певного стану пацієнта з метою створення рапорту. Крім того, навіть при наявності високого ступеню сприйняття психологічного впливу з певних причин спосіб може не спрацювати.

Завданням винаходу є визначення ступеня, сприйняття психологічного впливу у осіб чоловічої статі без участі гіпнотизера, зменшити тривалість обстеження, спрощення таким чином способу визначення ступеню сприйняття психологічного впливу на людину, надання способу більш доступного характеру і можливості для широкого використання на практиці.

Поставлене завдання вирішується таким чином, що спосіб визначення ступеня сприйняття психологічного впливу (у осіб чоловічої статі) шляхом психохарактерологічного тестування включає проведення досліджень на основі методики різнобічного дослідження особистості MMPI (Minnesota Multiphase Psychological Inventory), який відрізняється тим, що згідно винаходу, тестування обстежуваних осіб проводять за питаннями і твердженнями певних модифікованих шкал, які відповідно називають шкалою № 1 з 31 питанням та твердженням, шкалою № 2 з 39 питаннями та твердженнями, шкалою № 3 з 78 питаннями та твердженнями, при цьому за шкалою № 1 від 1 до 20 питання включно враховують негативні відповіді ("Невірно"), а з 21 по 31 питання включно враховують і позитивні відповіді ("Вірно"); при оцінці шкали № 2 враховують лише позитивні відповіді ("Вірно") на всі 39 питань; при оцінці шкали № 3 з 1 по 18 питання включно враховують негативні відповіді ("Невірно"), а з 19 по 78 питання включно враховують позитивні відповіді ("Вірно"), після чого, якщо значення, отримані за шкалою № 1 входять у межі від 5 до 11, за шкалою № 2 – у межі від 8 до 22, та за шкалою № 3 – у межі від 13 до 27, то за даними тестування можна прогнозувати, що обстежувана особа має високий ступінь сприйняття психологічного впливу, якщо значення, отримані в результаті тестування входять у зазначені вище межі лише по двох шкалах, то можна прогнозувати, що обстежувана особа має середній ступінь сприйняття психологічного впливу, якщо значення, отримані в результаті тестування входять у зазначені вище межі лише по одній з перерахованих шкал, то можна прогнозувати, що обстежена особа має низький ступінь сприйняття психологічного впливу.

Таким чином, запропонований спосіб має ряд суттєвих переваг над способом-прототипом.

Відпадає потреба в участі гіпнотизера, зменшується тривалість обстеження, спосіб значно спрощується, що робить його більш доступним для використання на практиці, збільшується можливість використання способу.

Спосіб здійснюється слідуєчим чином.

Спосіб здійснюється поетапно. Спочатку обстежувана особа відповідає на питання або твердження анкети (дивись додаток № 1), відмічаючи відповідь "Вірно", "Невірно" біля кожного питання чи твердження. Після проведеного анкетного тестування враховують значення, отримані при оцінці позитивних та негативних відповідей трьох шкал. За шкалою № 1 від 1 до 20 питання включно враховують негативні відповіді ("Невірно"), а з 21 по 31 питання включно враховують позитивні відповіді ("Вірно"); при оцінці шкали № 2 враховують лише позитивні відповіді ("Вірно") на всі 39 питань; при оцінці шкали № 3 з 1 по 18 питання включно враховують негативні відповіді ("Невірно"), а з 19 по 78 питання включно враховують лише позитивні відповіді ("Вірно"). Якщо значення, отримані за шкалою № 1 входять у межі від 5 до 11, за шкалою № 2 – у межі від 8 до 22, та за шкалою № 3 – у межі від 13 до 27, то за даними тестування можна прогнозувати, що обстежувана особа має високий ступінь сприйняття психологічного впливу. Якщо значення, отримані в результаті тестування вхо-

дять у зазначені вище межі лише по двох шкалах, то можна прогнозувати, що обстежувана особа має середній ступінь сприйняття психологічного впливу. Якщо значення, отримані в результаті тестування входять у зазначені вище межі лише по одній з перерахованих шкал, то можна прогнозувати, що обстежувана особа має низький ступінь сприйняття психологічного впливу.

Результатом застосування запропонованого способу буде можливість визначити ступінь сприйняття психологічного впливу (високий, середній, низький) без проведення обстеження гіпнотизером, за допомогою загальноновизнаних шкал методики MMPI у модифікованому вигляді і обсязі, значно меншому за кількість питань у трьох шкалах.

Між запропонованим способом і психохарактерологічними особливостями людини існує чіткий причинно-наслідковий зв'язок.

При проведенні анкетування за методикою MMPI, вдалося встановити, що між ступінню сприйняття психологічного впливу та характерологічними рисами в чоловіків існує певний зв'язок (див. фіг. 1). При дослідженні графіків профілів особистості по першій шкалі виявляється, що студенти чоловічої статі з високим ступенем сприйняття психологічного впливу приділяють більшу увагу стану власного здоров'я (знаходження графіку осіб з високим ступенем сприйняття психологічного впливу близько до середини шкали), але не є іпохондриками (що відповідало би піку графіку за першою шкалою).

Пік графіку на першій шкалі MMPI так як і значне зниження рівня профіля на першій шкалі (що проявляється в осіб з рішучістю, енергійністю, здатністю до більш вдалої і швидкої реакції на події зовнішнього середовища, можливістю застосувати адаптивні форми поведінки) спостерігається у осіб з низьким ступенем сприйняття психологічного впливу. За сьомою шкалою (фіксація тривоги, обмеженість поведінки) різниця в рівнях профілів особистості у осіб з високим та низьким ступенем сприйняття психологічного впливу, вказує на більшу схильність осіб з високим ступенем сприйняття психологічного впливу до втрати душевної рівноваги при несуттєвих дрібницях життя, до сумнівів, помисливості, тривожності, погіршення концентрації уваги, вагання при необхідності прийняття рішення. Достовірна різниця спостерігається при розгляданні графіків психологічного профілю осіб з високим та низьким ступенем сприйняття психологічного впливу також по восьмій шкалі (шизоїдизації, аутизації), згідно чому вони проявляють схильність до збереження дистанції між собою і навколишнім світом, заглиблення у внутрішній світ, внутрішньої напруги і незадоволення ситуацією, орієнтацію на внутрішні критерії, пониження здатності інтуїтивно розуміти оточуючих, порушення адекватного емоційного реагування, затруднене контактування, ізоляція. Представлені дані базуються не тільки на порівнянні графіків психологічних профілів чоловіків з високим та низьким ступенем сприйняття психологічного впливу, але і підтвержені статистично ($p < 0,05$).

Достовірна різниця в профілях особистості обстежених жінок з високим та низьким ступенем сприйняття психологічного впливу, спостерігається

тільки по одній шкалі – шостій (ригідність афекту), що свідчить про тенденції до помисловості, обдумування дій, підозрілості у жінок з високим ступенем сприйняття психологічного впливу. Ймовірно, у жінок ця ознака може бути використана тільки як допоміжна поряд з іншими факторами, що визначають ступінь сприйняття психологічного впливу.

Певні межі значень по шкалах № 1, 2, 3 запропоновані на основі визначення середніх величин по кожній шкалі для осіб з високим, низьким та середнім ступенем сприйняття психологічного впливу. Верхню межу чітко встановити не вдається, але слід зазначити, що коли цифри перевищують 20, 40, та 40 відповідно за I, VII, та VIII шкалами MMPI, то висновок щодо ступеню сприйняття психологічного впливу даної особи є сумнівним (ця думка пов'язана з вираженою акцентуацією чи психопатизацією особи з такою вираженістю певної риси, а гіпнозизація таких осіб є небажаною).

Можливість здійснення запропонованого способу ілюструється витягом з протоколу обстеження.

Приклад № 1. Студент К.П.О., обстежений 13.04.1998.

Проведене його анкетування за шкалами запропонованої нами методики. Протокол обстеження наведено у додатку № 2.

При аналізі результатів обстеження виявлено наступні результати: за шкалою № 1 – 10, за № 2 – 19, за № 3 – 23. Ці дані характерні для особи з високим ступенем сприйняття психологічного впливу згідно запропонованої методики, і співпадають з результатами обстеження за загальноприйнятими методиками визначення ступеню сприйняття психологічного впливу даної особи: позитивний прийом Куе і Бодуена (проби на падіння взад-вперед при зміненому центрі тяжіння тіла), позитивний прийом Каткова (сходження і розходження рук пацієнта в лежачому положенні), методом Фарія визначено "злипання" рук, стиснення рук "в замок" при наданні певних словесних установок гіпнозизера.

З метою перевірки запропонованого способу проведено обстеження студентів медичного фа-

культету. Протягом 1996–1998 років колективом авторів Ужгородського державного університету було проведено анкетне тестування за допомогою методики різнобічного обстеження особистості (MMPI) 60 студентів-медиків 4–6 курсів, в подальшому визначався ступінь сприйняття психологічного впливу за допомогою декількох показників: стиснення рук "в замок", падіння вперед-назад, "прилипання" до стіни, при наданні певних словесних установок гіпнозизером. Серед обстежених студентів чоловічої статі з високим та низьким ступенем сприйняття психологічного впливу було встановлено статистично достовірну різницю за наступними шкалами MMPI: I – соматизації тривоги; VII – фіксації тривоги та обмеженості поведінки; VIII – аутизації.

Дані результатів обстеження доповнені дослідженням за вищевказаними методиками 24 студентів медиків 4–6 курсів саме по цих трьох шкалах у 1997–1998 роках. Кореляційний зв'язок між ступенем сприйняття психологічного впливу і характерологічними рисами було підтверджено описаними вище дослідями і перевірено за допомогою статистичних методів обробки інформації.

Запропонований спосіб придатний для практичного застосування і може бути запропонований для використання у роботі психологів, лікарів загальної практики, психіатрів, психоаналітиків та працівників судових органів. Проведене дослідження переконливо доводить доцільність цього метода і перевагу його над методами вже існуючими і описаними вище, бо дозволяє скористатися ним для встановлення ступеню сприйняття психологічного впливу у великій кількості осіб за невеликий проміжок часу, не вимагає присутності гіпнозизера, а також спеціальної підготовки обстежуваних осіб.

Джерела інформації.

1. Слободяник А.П. Психотерапія, внушення, гіпноз. – К.: Здоров'я, 1982. – С. 189–193.
2. Березин Ф.Б., Мирошников М.П., Рожанец Р.В. Методика многостороннего исследования личности /в клинической медицине и психогигиене/. – М.: Медицина, 1976. – С. 186. – прототип.

Додаток № 1

Анкета визначення ступеню сприйняття психологічного впливу в осіб чоловічої статі

П.І.П. _____

Дата _____ Стать _____ Вік _____

Вказівки: Анкета включає певні положення, за якими люди можуть себе охарактеризувати. Прочитайте кожне твердження і поставте знак "+" у колонці біля того твердження, з яким Ви згодні, і знак "-" біля того твердження, з яким Ви не згодні. Правильних чи неправильних відповідей немає – все індивідуально. Не витрачайте дуже багато часу на обдумування твердження, бо саме швидко відповідь, що прийшла в голову відразу, і оцінює Ваші відчуття на даний момент найкраще. Якщо твердження по відношенню до Вас є вірним чи невірним у різні періоди вашого життя, обирайте те рішення, яке є правильним для Вас у даний час.

Питання шкали № 1

1.	У мене гарний апетит.	
2.	Зранку я звичайно завжди почуваю себе свіжим і відпочившим.	
3.	Мої руки і ноги звичайно достатньо теплі.	
4.	Моя працездатність не гірше, чим була раніше.	
5.	Я подобаюся більшості знайомих мені людей.	
6.	Мені не важко регулювати свій стілець у залежності від зручного для мене часу й обставин.	

7.	У мене майже ніколи не буває болей в ділянці потилиці.	
8.	У мене майже ніколи не буває м'язевих судом або посмикувань.	
9.	У мене ніколи не було блювоти або кашлю з кров'ю.	
10.	Останні декілька років моє самопочуття здебільшого добре.	
11.	Я б не сказав, що швидко стомлююся.	
12.	У мене не буває запаморочень (або буває дуже рідко).	
13.	Я можу довго читати без помітного стомлення очей.	
14.	У мене рідко болить голова.	
15.	У мене не було труднощів зі збереженням рівноваги при ходьбі.	
16.	Я майже не помічав у себе нападів серцебиття або задишки.	
17.	У мене рідко що-небудь болить.	
18.	Мій зір такий же гострий, як і раніше.	
19.	Я рідко помічаю в себе шум або дзвін у вухах.	
20.	У мене дуже рідко бувають закрепи.	
21.	У мене бувають напади нудоти або блювоти.	
22.	Декілька разів на тиждень мене турбує печія.	
23.	У мене переривчастий і неспокійний сон.	
24.	Я часто відчуваю печіння, поколювання або оніміння в різних частинах свого тіла.	
25.	Декілька разів у тиждень або частіше мене турбують неприємні відчуття у верхній частині живота ("під ложечкою").	
26.	Я майже увесь час відчуваю почуття заповнювання в голові або носі.	
27.	Я часто відчуваю, що голова ніби стягнута обручем.	
28.	Мене дуже турбує мій шлунок.	
29.	Тім'яна частина голови в мене буває дуже чутливою.	
30.	Більшу частину часу я відчуваю слабкість.	
31.	У мене бувають оніміння в деяких ділянках шкіри.	

Питання шкали № 2

1.	Я часто відчуваю "грудку" у горлі.	
2.	Часом мені в голову приходять такі негарні думки, що краще про це не розпитувати.	
3.	Часом у мене бувають напади сміху або плачу, які я не можу стримати.	
4.	Я помічаю, що мені важко зосередитися на певній роботі або задачі.	
5.	У мене бувають такі періоди, що тягнуться дні або місяці, коли я не міг ні за що взятися, тому що не міг включитися в роботу.	
6.	Я б хотів бути таким же щасливим, якими мені здаються інші.	
7.	Більшу частину часу в мене пригнічений настрій.	
8.	Мені, безумовно, не вистачає впевненості в собі.	
9.	Я часто здійснюю вчинки, про які потім шкодую (більше і частіше, ніж інші).	
10.	Сама важка робота для мене – боротьба із самим собою.	
11.	Більшу частину часу в мене таке почуття, начебто я зробив щось погане, або люте.	
12.	Часом я впевнений у власній безпомічності.	
13.	У мене ніколи не було випадків або судом.	
14.	Я боюся збожеволіти.	
15.	Більшу частину часу я відчуваю слабкість.	
16.	Я часто відчуваю, що мене що-небудь тривожить.	

17.	У мене бувають періоди такого сильного занепокоєння, коли я не можу довго всидіти на одному місці.	
18.	Раз у тиждень або частіше я стаю дуже збудженим.	
19.	Життя для мене більшу частину часу пов'язане з напругою.	
20.	У школі мені було дуже важко говорити перед усім класом.	
21.	Навіть серед людей я більшу частину часу почуваю себе самотнім.	
22.	Я більш ранимий, ніж більшість людей.	
23.	Я легко ніяковію.	
24.	Я легко втрачаю терпіння з людьми.	
25.	Я майже завжди про кого-небудь або про що-небудь турбуюся.	
26.	Іноді я буваю настільки схвильований, що не можу заснути.	
27.	Я відразу забуваю те, що мені кажуть.	
28.	Я звичайно повинний зупинитися і подумати, перед тим, як зробити що-небудь, навіть якщо мова йде про дрібниці.	
29.	Часто я переходжу на інший бік вулиці, щоб не зустрітися з тим, кого я побачив.	
30.	У мене є звичка рахувати непотрібні предмети (вікна, лампочки, вивіски тощо).	
31.	Мені в голову приходять дивні, незвичні думки.	
32.	У мене стає тривожно на душі, коли доводиться хоча б ненадовго поїхати з дому.	
33.	Я боюся деяких предметів або людей, хоча знаю, що вони для мене безпечні.	
34.	Мені важче зосередитися, ніж іншим.	
35.	Я не раз кидав яку-небудь справу, тому що вважав, що не впораюся з нею.	
36.	Мені приходять у голову погані, часто навіть жакливі слова, і я не можу їх позбутися.	
37.	Іноді яка-небудь дрібниця опановує моїми думками і турбує протягом декількох днів.	
38.	Майже щодня трапляється щось, що лякає мене.	
39.	Я схильний приймати усе близько до серця.	

Питання шкали № 3

1.	Моє повсякденне життя повне найцікавіших подій.	
2.	Мій батько – добра людина.	
3.	Моє статеве життя задовільне.	
4.	У мене ніколи не було прикостей через моє поведження, пов'язане з питаннями статі.	
5.	Я люблю свого батька.	
6.	У мене майже ніколи не буває м'язевих судом або посмикувань.	
7.	Дехто налаштований проти мене.	
8.	Моя мати – добра жінка.	
9.	З пам'яттю у мене все благополучно.	
10.	Мої руки не стали незграбними.	
11.	У мене не було труднощів зі збереженням рівноваги при ходьбі.	
12.	Я люблю відвідувати місця, де ніколи не бував раніше.	
13.	Я люблю свою матір.	
14.	Я люблю дітей.	
15.	Я рідко помічаю шум або дзенькіт в себе у вухах.	
16.	Мені цілком достатньо того співчуття, що я знаходжу в навколишніх.	

17.	Мені здається, що я сходжуся з людьми так само легко, як і інші.	
18.	Мене турбують мої грошові і службові справи.	
19.	У мене ніколи не було паралічів або незвичної слабкості в м'язах рук, ніг або інших частин тіла.	
20.	Часом мені в голову приходять такі недобрі думки, що про них краще не розпитувати.	
21.	Я вважаю, що життя мене не щадить.	
22.	Часом мені дуже хотілося покинути свій дім.	
23.	Мені здається, що мене ніхто не розуміє.	
24.	Часом у мене бувають напади сміху або плачу, які я не можу стримати.	
25.	Я помічаю, що мені важко зосередитися на певній роботі або задачі.	
26.	У мене бували дуже дивні своєрідні переживання.	
27.	Якби люди не мали нічого проти мене, я б домігся набагато більшого.	
28.	У юності були часи, коли я здійснював дрібні крадіжки.	
29.	Я б хотів більшу частину часу сидіти, нічого не роблячи і мріяти.	
30.	У мене бувають такі періоди, що тривали дні або навіть місяці, коли я не міг ні за що взятися, тому що не міг включитися в роботу.	
31.	Раз у тиждень або частіше мене без видимої причини зненацька "обкидає жаром".	
32.	Я проходжу повз своїх шкільних друзів або знайомих, котрих я давно не бачив, якщо вони не заговорюють зі мною першими.	
33.	Більшу частину часу в мене пригнічений настрій.	
34.	Часом я відчуваю непереборну потребу заподіяти кому-небудь шкоду або зробити що-небудь неприємне.	
35.	Я не схильний тривожитися про те, що зі мною буде.	
36.	Я вважаю, що проти мене щось замислюють.	
37.	У мене бували періоди, коли я щось робив, а потім не знав, що саме я робив.	
38.	Я вважаю, що мене незаслужено карали.	
39.	Я став гірше розуміти зміст написаного.	
40.	З моїм розумом коїться щось недобре.	
41.	Мене турбують ста теві питання.	
42.	Я боюся збожеволіти.	
43.	У мене бували напади, під час яких я не керував своїми діями і мовою, але розумів, що відбувається навколо.	
44.	Я вважаю себе приреченою людиною.	
45.	Вся їжа здається мені однаковою на смак.	
46.	Мої рідні поводяться зі мною, як з дитиною, а не як з дорослим.	
47.	У мене бувають періоди такого сильного занепокоєння, коли я не можу довго всидіти на одному місці.	
48.	Я часто мрію про такі речі, про які краще мовчати.	
49.	У мене бував такий стан, коли мої дії були перервані, і я не розумів, що відбувається навколо мене.	
50.	Саме важке для мене в будь-якій справі – це початок.	
51.	Раз у тиждень або частіше я стаю дуже збудженим.	
52.	У мене бувають оніміння в деяких ділянках шкіри.	
53.	Часом я відчуваю ненависть до членів своєї сім'ї, котрих я звичайно люблю.	
54.	У моєму житті бували випадки, коли я почував, що на мене діяли гіпнозом.	
55.	Я б хотів, щоб думки, пов'язані зі статевими питаннями мене не турбували.	
56.	Життя для мене більшу частину часу пов'язане з напругою.	

57.	Мене настільки хвилюють деякі теми, що я не можу про них говорити.	
58.	Навіть серед людей я більшу частину часу почуваю себе самотнім.	
59.	Я відмовляюся грати в деякі ігри через те, що мені це не вдається робити добре.	
60.	Мені вже не подобається бувати серед людей.	
61.	Мені часто сняться сни, пов'язані із статевим життям.	
62.	Я ніколи ні в кого не був закоханий.	
63.	Деякі вчинки членів моєї сім'ї лякали мене.	
64.	Іноді в мене змінюється або пропадає голос, навіть якщо я не застуджений.	
65.	Часом я відчуваю дивні запахи.	
66.	Мені важко зосередити думки на чомусь одному.	
67.	Більшу частину часу я бажаю собі смерті.	
68.	Іноді я так добре чую, що це заважає мені.	
69.	Навколишнє мені часто здається нереальним.	
70.	Мені в голову приходять дивні незвичні думки.	
71.	Залишаючись один, я чую дивні речі.	
72.	Я боюся деяких предметів і людей, хоча знаю, що вони для мене безпечні.	
73.	Я боюся користуватися ножом або іншими гострими предметами.	
74.	Іноді мені приємно буває мучити тих, кого я люблю.	
75.	Мені важче зосередитися, ніж іншим.	
76.	Майже щодня трапляється що-небудь, що лякає мене.	
77.	Іноді мені було приємно, якщо мені заповдіяла страждання людина, яку я люблю.	
78.	Люди кажуть про мене образливі і вульгарні речі.	

Додаток № 2

Питання шкали № 1

1.	У мене гарний апетит.	-
2.	Зранку я звичайно завжди почуваю себе свіжим і відпочившим.	-
3.	Мої руки і ноги звичайно достатньо теплі.	-
4.	Моя працездатність не гірше, чим була раніше.	-
5.	Я подобаюся більшості знайомих мені людей.	-
6.	Мені не важко регулювати свій стілець у залежності від зручного для мене часу й обставин.	-
7.	У мене майже ніколи не буває болей в ділянці потилиці.	-
8.	У мене майже ніколи не буває м'язевих судом або посмикувань.	+
9.	У мене ніколи не було блювоти або кашлю з кров'ю.	+
10.	Останні декілька років моє самопочуття здебільшого добре.	-
11.	Я б не сказав, що швидко стомлююся.	+
12.	У мене не буває запаморочень (або буває дуже рідко).	+
13.	Я можу довго читати без помітного стомлення очей.	+
14.	У мене рідко болить голова	+
15.	У мене не було труднощів зі збереженням рівноваги при ходьбі.	+
16.	Я майже не помічав у себе нападів серцебиття або задишки.	+
17.	У мене рідко що-небудь болить.	+
18.	Мій зір такий же гострий, як і раніше.	+
19.	Я рідко помічаю в себе шум або дзвін у вухах.	+
20.	У мене дуже рідко бувають закрепи.	+
21.	У мене бувають напади нудоти або блювоти.	-
22.	Декілька разів на тиждень мене турбує печія.	-

23.	У мене переривчастий і неспокійний сон.	+
24.	Я часто почуваю печіння, поколювання або оніміння в різних частинах свого тіла.	-
25.	Декілька разів у тиждень або частіше мене турбують неприємні відчуття у верхній частині живота ("під ложечкою").	+
26.	Я майже увесь час відчуваю почуття заповнювання в голові або носі.	-
27.	Я часто почуваю, що голова ніби стягнута обручем.	-
28.	Мене дуже турбує мій шлунок.	-
29.	Тім'яна частина голови в мене буває дуже чутливою.	-
30.	Більшу частину часу я відчуваю слабкість.	-
31.	У мене бувають оніміння в деяких ділянках шкіри.	-

Питання шкали № 2

1.	Я часто відчуваю "грудку" у горлі.	+
2.	Часом мені в голову приходять такі негарні думки, що краще про це не розпитувати.	-
3.	Часом у мене бувають напади сміху або плачу, які я не можу стримати.	+
4.	Я помічаю, що мені важко зосередитися на певній роботі або задачі.	-
5.	У мене бувають такі періоди, що тягнуться дні або місяці, коли я не міг ні за що взятися, тому що не міг включитися в роботу.	-
6.	Я б хотів бути таким же щасливим, якими мені здаються інші.	-
7.	Більшу частину часу в мене пригнічений настрій.	-
8.	Мені, безумовно, не вистачає впевненості в собі.	-
9.	Я часто здійснюю вчинки, про які потім шкодую (більше і частіше, ніж інші).	-
10.	Сама важка робота для мене – боротьба із самим собою.	+
11.	Більшу частину часу в мене таке почуття, начебто я зробив щось погане, або люте.	+
12.	Часом я впевнений у власній безпомічності.	+
13.	У мене ніколи не було припадків або судорог.	+
14.	Я боюся збожеволіти.	+
15.	Більшу частину часу я відчуваю слабкість.	-
16.	Я часто відчуваю, що мене що-небудь тривожить.	-
17.	У мене бувають періоди такого сильного занепокоєння, коли я не можу довго всидіти на одному місці.	+
18.	Раз у тиждень або частіше я стаю дуже збудженим.	+
19.	Життя для мене більшу частину часу пов'язане з напругою.	-
20.	У школі мені було дуже важко говорити перед усім класом.	-
21.	Навіть серед людей я більшу частину часу почуваю себе самотнім.	+
22.	Я більш ранимий, ніж більшість людей.	+
23.	Я легко ніяковію.	+
24.	Я легко втрачаю терпіння з людьми.	+
25.	Я майже завжди про кого-небудь або про що-небудь турбуюся.	-
26.	Іноді я буваю настільки схвилований, що не можу заснути.	-
27.	Я відразу забуваю те, що мені кажуть.	-
28.	Я звичайно повинний зупинитися і подумати, перед тим, як зробити що-небудь, навіть якщо мова йде про дрібниці.	-
29.	Часто я переходжу на інший бік вулиці, щоб не зустрітися з тим, кого я побачив.	-
30.	У мене є звичка рахувати непотрібні предмети (вікна, лампочки, вивіски тощо).	+
31.	Мені в голову приходять дивні, незвичні думки.	+
32.	У мене стає тривожно на душі, коли доводиться хоча б ненадовго поїхати з дому.	+

33.	Я боюся деяких предметів або людей, хоча знаю, що вони для мене безпечні.	-
34.	Мені важче зосередитися, ніж іншим.	+
35.	Я не раз кидав яку-небудь справу, тому що вважав, що не впораюся з нею.	-
36.	Мені приходять у голову погані, часто навіть жахливі слова, і я не можу їх позбутися.	-
37.	Іноді яка-небудь дрібниця опановує моїми думками і турбує протягом декількох днів.	-
38.	Майже щодня трапляється щось, що лякає мене.	+
39.	Я схильний приймати усе близько до серця.	+

Питання шкали № 3

1.	Моє повсякденне життя повне найцікавіших подій.	-
2.	Мій батько – добра людина.	-
3.	Моє статеве життя задовільне.	-
4.	У мене ніколи не було прикростей через моє поведження, пов'язане з питаннями статі.	+
5.	Я люблю свого батька.	+
6.	У мене майже ніколи не буває м'язевих судом або посмикувань.	-
7.	Дехто налаштований проти мене.	+
8.	Моя мати – добра жінка.	+
9.	З пам'яттю у мене все благополучно.	+
10.	Мої руки не стали незграбними.	+
11.	У мене не було труднощів зі збереженням рівноваги при ходьбі.	+
12.	Я люблю відвідувати місця, де ніколи не бував раніше.	+
13.	Я люблю свою матір.	+
14.	Я люблю дітей.	+
15.	Я рідко помічаю шум або дзенькіт в себе у вухах.	-
16.	Мені цілком достатньо того співчуття, що я знаходжу в навколишніх.	-
17.	Мені здається, що я сходжуся з людьми так само легко, як і інші.	-
18.	Мене турбують мої грошові і службові справи.	+
19.	У мене ніколи не було паралічів або незвичної слабкості в м'язах рук, ніг або інших частин тіла.	+
20.	Часом мені в голову приходять такі недобрі думки, що про них краще не розпитувати.	+
21.	Я вважаю, що життя мене не щадить.	+
22.	Часом мені дуже хотілося покинути свій дім.	+
23.	Мені здається, що мене ніхто не розуміє.	-
24.	Часом у мене бувають напади сміху або плачу, які я не можу стримати.	-
25.	Я помічаю, що мені важко зосередитися на певній роботі або задачі.	-
26.	У мене бували дуже дивні своєрідні переживання.	-
27.	Якби люди не мали нічого проти мене, я б домігся набагато більшого.	-
28.	У юності були часи, коли я здійснював дрібні крадіжки.	-
29.	Я б хотів більшу частину часу сидіти, нічого не роблячи і мріяти.	-
30.	У мене бувають такі періоди, що тривали дні або навіть місяці, коли я не міг ні за що взятися, тому що не міг включитися в роботу.	-
31.	Раз у тиждень або частіше мене без видимої причини зненацька "обкидає жаром".	-
32.	Я проходжу повз своїх шкільних друзів або знайомих, котрих я давно не бачив, якщо вони не заговорюють зі мною першими.	+
33.	Більшу частину часу в мене пригнічений настрій.	-
34.	Часом я відчуваю непереборну потребу заподіяти кому-небудь шкоду або зробити що-небудь неприємне.	-

35.	Я не схильний тривожитися про те, що зі мною буде.	+
36.	Я вважаю, що проти мене щось замислюють.	-
37.	У мене бували періоди, коли я щось робив, а потім не знав, що саме я робив.	-
38.	Я вважаю, що мене незаслужено карали.	+
39.	Я став гірше розуміти зміст написаного.	-
40.	З моїм розумом коїться щось недобре.	-
41.	Мене турбують ставі питання.	-
42.	Я боюся збожеволіти.	-
43.	У мене бували напади, під час яких я не керував своїми діями і мовою, але розумів, що відбувається навколо.	-
44.	Я вважаю себе приреченою людиною.	-
45.	Вся їжа здається мені однаковою на смак.	-
46.	Мої рідні поводяться зі мною, як з дитиною, а не як з дорослим.	-
47.	У мене бувають періоди такого сильного занепокоєння, коли я не можу довго всидіти на одному місці.	-
48.	Я часто мрію про такі речі, про які краще мовчати.	+
49.	У мене бував такий стан, коли мої дії були перервані, і я не розумів, що відбувається навколо мене.	+
50.	Саме важке для мене в будь-якій справі – це початок.	+
51.	Раз у тиждень або частіше я стаю дуже збудженим.	+
52.	У мене бувають оніміння в деяких ділянках шкіри.	+
53.	Часом я відчуваю ненависть до членів своєї сім'ї, котрих я звичайно люблю.	+
54.	У моєму житті бували випадки, коли я почував, що на мене діяли гіпнозом.	+
55.	Я б хотів, щоб думки, пов'язані зі статевими питаннями мене не турбували.	-
56.	Життя для мене більшу частину часу пов'язане з напругою.	-
57.	Мене настільки хвилюють деякі теми, що я не можу про них говорити.	-
58.	Навіть серед людей я більшу частину часу відчуваю себе самотнім.	-
59.	Я відмовляюся грати в деякі ігри через те, що мені це не вдається робити добре.	-
60.	Мені вже не подобається бути серед людей.	-
61.	Мені часто сняться сни, пов'язані із статевим життям.	-
62.	Я ніколи ні в кого не був закоханий.	-
63.	Деякі вчинки членів моєї сім'ї лякали мене.	+
64.	Іноді в мене змінюється або пропадає голос, навіть якщо я не застуджений.	+
65.	Часом я відчуваю дивні запахи.	-
66.	Мені важко зосередити думки на чомусь одному.	-
67.	Більшу частину часу я бажаю собі смерті.	-
68.	Іноді я так добре чую, що це заважає мені.	-
69.	Навколишнє мені часто здається нереальним.	-
70.	Мені в голову приходять дивні незвичні думки.	-
71.	Залишаючись один, я чую дивні речі.	-
72.	Я боюся деяких предметів і людей, хоча знаю, що вони для мене безпечні.	-
73.	Я боюся користуватися ножом або іншими гострими предметами.	-
74.	Іноді мені приємно буває мучити тих, кого я люблю.	-
75.	Мені важче зосередитися, ніж іншим.	-
76.	Майже щодня трапляється що-небудь, що лякає мене.	-
77.	Іноді мені було приємно, якщо мені заподіяла страждання людина, яку я люблю.	-
78.	Люди кажуть про мене образливі і вульгарні речі.	-

Тираж 50 екз.

Відкрите акціонерне товариство «Патент»
 Україна, 88000, м. Ужгород, вул. Гагаріна, 101
 (03122) 3 – 72 – 89 (03122) 2 – 57 – 03